

## ניסן

רוב החדש בקדושה" – אין אומרים תחנון כל חדש ניסן).

וצריך להבין:

אע"פ שכל עניני (וסיפורי) התורה הם נצחיים, מ"מ, לא מצינו שיתקנו בסדר התפלה (וכיו"ב) זכר לדורות על כל מאורע שבתורה, כ"א רק בענינים מסויים – מהם ענינים כלליים ויסודיים, כמו "זכר ליציאת מצרים"; "זכר למקדש" וכיו"ב [וגם בנוגע ל"מקדש" אין עושים זכר לכל העבודות שנעשו ב"מקדש (אפילו עבודות שנעשו הרבה פעמים)]:

ומדוע עושים זכר לדורות לקרבנות הנשיאים לחנוכת המזבח – שהיו (א) חד פעמיים, (ב) במשכן (היינו, שקדם בזמן לא רק לגלותנו זה האחרון, אלא גם ל"מקדש שני, גלות בבל ולמקדש ראשון)!

ובזה גופא – זכר כפול: (א) אמירת פרשת הנשיא, (ב) אי אמירת תחנון (ועד למשך חדש שלם).

א. מ"ח ניסן עד י"ב בו "נוהגין לקרות פ' הנשיא שהקריב בו ביום". ו- מטעם זה נוהגין שאין אומרים תחנון בימים אלוי, מפני ש"בא" בניסן (יום הקמת המשכן במדבר) התחילו הנשיאים להקריב את קרבניהם לחנוכת המזבח נשיא א' ליום עד י"ג בניסן וכל נשיא ביום שהקריב קרבנו ה' יו"ט שלו" (ומ- כיון שביחד עם ימי הפסח שלאח"ז, יצא

(1) שו"ע אדה"ז א"ח סתכ"ט סט"ז. משל"ה מס' פסחים קמ, ב. וראה גם ליקוטי עמק ברכה להשל"ה ס"ג. אל"י רבה א"ח סתכ"ט סק"ז. אל"י ווטא שם סק"ד. באה"ט שם סק"ז. חק יעקב שם סק"י. סידור ר"ע דיני ניסן ס"ז. ועוד.

וביום י"ג ניסן אומרים הפרשה דזאת חנוכת המזבח עד כן עשה את המנורה (סידור תורה אור וסידור תהלת ה'. ועוד), שהוא נגד שבט לוי (שו"ע אדה"ז וליקוטי עמק ברכה שם). וראה שיחת י"ג ניסן תשמ"ה. ועוד.

(2) טושו"ע א"ח סתכ"ט ס"ב. שו"ע אדה"ז שם ס"ח. וכן הוא בסידור אדה"ז (לפני "למנצח גו' יענך") בהימים שאין אומרים בהם תחנון.

ולהעיר דמ"ש שם "מנהג ספרד" – מוכרח לומר שאינו שולל שאר בני ישראל, כי סידור אדה"ז הוא שוה לכל נפש (ראה שער הכולל ב"הקדמה), לא רק לספרדים, ובמכ"ש עבור ההולכים בדרכיו והגרים במדינתו של אדה"ז (שרובם לא היו ספרדים). אלא י"ל ש"מנהג ספרד" בא להוסיף הדגשה מיוחדת בזה. ואכ"מ.

(3) שו"ע אדה"ז שם סט"ז. ממסכת סופרים פכ"א ה"א.ב. טור א"ח שם.

(4) פקודי מ, יז.

(5) נשא ז, יא.

(\*) ולהעיר משער הכולל (פי"א אות יח), דמשמע שמפרש, מנהג ספרד – על הימים שנוהגים ש"א בהם תחנון.

(6) שו"ע אדה"ז שם. מב"י לטור שם. מג"א א"ח שם סק"ג.

(7) ראה תניא רפ"ז.

(8) להעיר מרמב"ם הל' מעשה הקרבנות ספ"ב.

(9) נוסף על זכר לזה בימי חנוכה עיי קריאת פ' הנשיאים בציבור (משנה מגילה ל, ב ובפרש"י. וראה לקו"ש חכ"ה ס"ע 378 ואילך. ושי"ג) – זכר שונה לגמרי – כדמוכח גם מזה שביום הח' קורים מנשיא הח' ועד גמירא.

(10) גם לא ביום השבת – בנוגע לאב הרחמים וצדקת צדק (מג"א א"ח סרצ"ב סק"ג. שו"ע אדה"ז שם ס"ח. סידור אדה"ז במקומו).

(11) וי"ל שיש בזה גם ענין חיובי – כי בימים

פרט שמסיימים ה"הי רצון" באמירת "אמן" (מלשון אמת<sup>15</sup>), הנותן חיזוק מיוחד בהברכה, פועל גמר ה"נצחון"<sup>16</sup>.

ונמצא שהזכר לדורות לקרבנות ה' נשיאים "לחנוכת המזבח" (שע"י אמירת פ' הנשיאים) אינו רק זכר (למאורע ש' אירע בעבר), אלא היא פעולה נצחית, ועד כדי כך – שמאירים "כל ניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות הכלולות בקדושת זה השבט" בפועל (כנ"ל) "לה" בין ולהשכיל בתורתך וביראתך לעשות רצונך כל ימי חיי אני וזרעי וזרע זרעי מעתה ועד עולם!"

שזהו חידוש גם לגבי עניני "זכר" שמדברי סופרים. דעם היות שכל הפעולות והתפלות כו' הבאות לשם זכר לה' דבר מסויים ("זכר ליציאת מצרים" וכו' כנ"ל) אינו סתם זכר בעלמא, אלא שע"י זכר זה "נעשה" מעין הדבר הנזכר – מ"מ, פעולה כזו לא מצינו דוגמתה בתפלות (ועניני "זכרון") זכל השנהי'.

ג. זאת ועוד – ובהקדם השאלה:

כיצד יתכן שכאו"א מישראל יאמר פרשת כאו"א מהי"ב נשיאים עם ה"הי רצון" (שיאירו עליו האורות וכו') שבקדושת שבט זה) – והרי כל אחד מ-

ב. גם באופן של זכר זה מצינו חידוש:

לאחרי אמירת ה"נשיא" נוהגין לומר "הי רצון"<sup>12</sup>. וז"ל: יהי רצון מלפניך ה' אלקי ואלקי אבותי שבאם אני עבדך משבט (פלוני) שקראתי בתורתך פרשה של הנשיא היום, אזי יאירו נא עלי כל ניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות הכלולות בקדושת זה השבט להבין ולהשכיל בתורתך וביראתך לעשות רצונך כל ימי חיי אני וזרעי וזרע זרעי מעתה ועד עולם אמן.

כלומר, כאו"א מישראל (לא רק יחידי סגולה) מתפלל אשר "יאירו נא עלי כל ניצוצין קדישין". הכלולות בקדושת זה השבט, ועוד זאת – שהארה זו לא תשאר בהעלם והסתר, אלא תשפיע על עבודתו בפועל, "להבין ולהשכיל בתורתך וביראתך לעשות רצונך (ועוד זאת) כל ימי חיי אני (ועוד זאת) – וזרעי וזרע זרעי (ובאופן ד) מעתה ועד עולם!"

ויתירה מזו: כיון שאין מתפללין על מעשה נסים<sup>13</sup>, עכצ"ל שתפלה זו (של כאו"א מישראל) יכולה להתקיים בדרך הטבע, בחשך כפול ומכופל של זמן ה' גלות! ועוד, בכלל – תפלת ישראל מתקיימת בפועל, ובפרט תפלה ע"י רבים, כמ"ש<sup>14</sup> "הן אל כביר ולא ימאס". וב-

(15) ראה שבועות לו, א ובפרש"י שם. שו"ע אדה"ז או"ח סקכ"ד ס"ט. אנציקלופדי' תלמודית (כרך ב) ערך אמן.

(16) ראה גזיר בסופה.

(17) וגם התפלות הדומות לה (כמו ה"הי רצון" לאחרית תשליך, ודהושע"ר, ולאחרי בדיקת חמץ, וה"רבנו של עולם" דספה"ע) שמתפללים על המשכות מלמעלה וכו' – אין זה בדומה כלל לבקשה זו שהוא לכל ימי חיי כו' ועד עולם! ועוד ש"יאירו נא עלי כל ניצוצין קדישין כו' הכלולות בקדושת זה השבט", ושזה יפעול בעבודת האדם בפועל – "להבין ולהשכיל בתורתך וכו'", כפנים.

אלו שאין אומרים בהם תחנון, משמע שנמשכות אז אותן המשכות וההשפעות שנמשכות בימים אחרים ע"י אמירת תחנון, כמדובר כמ"פ (ראה לקו"ש חט"ו ע' 546. ועוד).

(12) מקדש מלך לוח"ג קצו, ב. ס' קב הישר פפ"ח. סידור תורה אור וסידור תהלת ה'. וראה "היום יום" א' ניסן.

(13) ראה ירושלמי תענית פ"ג ה"ב. ברכות ס, א. ועוד.

(14) איוב לו, ה. ברכות ה, רע"א.

וה"ה רצון" בכל יום (אף שוודאי שהם משבט לוי<sup>23</sup>) – "כי זה שייך לעיבור", ומצד "עיבור<sup>24</sup>" אפ"ל שייכות לכל שבט ולכל השבטים.

ועפ"ז, מכיון שכא"א מישראל אומר פרשיות כל הנשיאים וה"ה רצון" של כא"א – והקב"ה ממלא בקשות אלו – הרי שבגמר אמירת הנשיאים (בי"ב ניסן) מאירים בכא"א מישראל "כל ניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות הכלולות" בכל שבט ושבט – שבהם נכללים כל ניצוצות הקדושה שבכל העולם כולו –) שנברא "בשביל ישראל<sup>25</sup>", וכידוע<sup>26</sup> ש"י"ב השבטים כוללים כל אופני עבודה האפשריים<sup>27</sup> (י"ב אופנים כלליים).

ומזה מובן גודל הפעולה של אמירת הנשיאים ב"להבין ולהשכיל בתורתך וביראתך לעשות רצונך כו" – מכיון שבאה ע"י כל "ניצוצין קדישין" של כל השבטים.

ישראל הוא רק משבט אחד נכמובן מה"ה רצון" עצמו שהוא בלשון של 990 – "באם אני עבדך משבט (פלוגי) כו"<sup>18</sup>, כי יתכן שאינו משבט זה, ונמצא, שמתוך י"ב פעמים של אמירת הנשיאים, הרי בי"א מהם אומרים תפילה שאינה שייכת להמתפללי!

ועכצ"ל, שכא"א מישראל (אפשר שהי"י) כלול משאר כל ישראל (ה-שבטים), ועד שכא"א מישראל אפשר שיקבל האורות של כל השבטים, שאז אמירת הנשיא וה"ה רצון" אפשר שתהי' על הוודאי – ש"י אירו נא עלי כל ניצוצין כו' וכל האורות כו' הכלולות בקדושת זה השבט כו", מכיון שאפשר הדבר<sup>20</sup> שיש לו שייכות לכל השבטים<sup>21</sup>.

וע"ד הוראת כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע<sup>22</sup>, שאפילו כהן ולוי יאמרו הנשיא

(18) כ"ה הנוסח במקומות שבהערה 12.

(19) ולהעיר מדעת האחרונים שאין אומרים "באם אני כו" (ראה מורה באצבע (להחיד"א) ס"ז סקצ"א. שו"ת מנחת אלעזר – הובא בדרכי חיים ושלום סתקליח).

(20) ומה שאומר "שבאם אני עבדך משבט (פלוגי) כו" (אף שיש בו מכל שבט ושבט ככפנים) – ה"ז מפני שבאם כפשוטו הוא משבט פלוגי, מקבל מהאורות דשבט זה בגלוי יותר ביחוד שאת יותר עז (משיא"כ אם הוא משבט אחר מקבל רק מעין כו').

ויש לומר, ש"ע"י שמתפלל "שבאם אני עבדך משבט כו", ה"ז גופא מסייע לגלות שייכותו לשבט דיום זה. ולכן גם כהן או לוי מתפלל בנוסח זה כי ע"י התפלה מתגלה שייכותו לשבט פלוגי. ועצ"ע.

(21) גם שבט לוי, כמובן מזה שאומרים בי"ג ניסן הפרשה שכנגד שבט לוי (אבל להעיר שאין אומרים לאח"ה "הי"ה רצון") – כי שבט לוי, נתונים נתונים המה לו מאת בני ישראל" (במדבר ג, ט), "הלוויים באים תחתיהם ובשליחותם" של כל בניי (פרש"י שם, ח).

(22) "היום יום" א' ניסן.

(23) ועד שהכהן מברך ברכת כהנים, והלוי יוצא מים על ידיו (בי" לטור או"ח סקצ"ח ד"ה ורבינו סובר (ע"פ זח"ג קמו, ב). שו"ע או"ח שם ס"ז. שו"ע אדה"י שם ס"י).

(24) ראה תניא ספ"ד.

(25) פרש"י ר"פ בראשית. וראה תניא פל"ז (מת, א).

(26) ראה פער"ח בהקדמה לשער התפלה. עמה"מ ש' עולם הבריאה פ"א בהגהה. לקו"א להה"מ סקל"ג. מאמרי אדה"א הקצרים ע' תקפא ואילך. שער הכולל בהקדמה. וש"נ. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 54 הערה 14. וש"נ.

(27) ולכן "כל אחד ואחד הקריבו לפי דעתו" (במדבר פ"ג, יד) וכמפורש במדרש פרטי הכוונות דכל נשיא (במדבר שם, ואילך. פ"ד, א"א. וראה של"ה שבהערה 1).

ולהעיר מ"ש במקור חיים (לבעה"מ חות יאיר) או"ח רסתכ"ט: מ"ש בשל"ה דנכון לקרות בי"ב ימי ניסן הקרבת י"ב נשיאים . . . ול"ג גם כוונתם בהקרתם ע"פ דרוזיל ברבה.

פ' הנשיאים ואי אמירת תחנון) – אף שההקדמה שלהם היתה חד פעמית, ולפני אלפי שנה, ובמקום זמן מסויימים – כי קרבנות הנשיאים לחנוכת המזבח ה' ענין נצחי לכל הדורות<sup>35</sup>, ענין הנמשך ומשפיע בפועל בעבודת כאו"א מישראל, כולל גם בחושך כפול ומכופל דהגלות – שמאירים „כל הניצוצין כו' להבין כו' כל ימי חיי כו' מעתה ועד עולם”.

ה. ע"פ האמור לעיל (שקרבנות הנשיאים הם ענין נצחי הנמשך בכאו"א בכל הדורות) מובן, שמהענינים המיוחדים של חודש ניסן הוא – ההדגשה בענין (א) הנצחיות של נשיאי ישראל<sup>36</sup>, כי כל נשיא בדורו כנשיא הראשון בדורו<sup>37</sup>, (ב) ההתקשרות וכו' של כאו"א

ד. ויש לבאר הטעם לחידוש זה שבקרבנות הנשיאים והאמירה ליזכר שלהם:

חנוכת המזבח היא היסוד וההתחלה של עבודת כל ישראל במשך כל הדורות<sup>38</sup>, וכידוע<sup>39</sup> דחנוכת המזבח ענינה כמו ענין החינוך, שכשם שהחינוך מעמיד את היסוד של כל עבודת המחונוך במשך כל ימי חייו<sup>40</sup>, כן ע"י חנוכת המזבח הועמד היסוד לעבודת המשכן, שהיא תכלית כל עבודת האדם (ובמשך כל הדורות)<sup>41</sup> – „ועשו<sup>42</sup> לי מקדש ויִשְׁכְּנִי בְּתוֹכִי”<sup>43</sup>.

ומטעם זה (א) כל השבטים השתתפו בחנוכת המזבח – כי בהם נכללים כל הסוגים (פרטיים) שבעבודת ה' (כנ"ל), (ב) הקרבנות לחנוכת המזבח הובאו ע"י הנשיאים דוקא – „כי הנשיא הוא הכל”<sup>44</sup> (כל השבט שלו, וע"ז – כל השבטים (נ"י) כולם).

ועפ"ז מובן הטעם שעושים זכר לדורות לקרבנות הנשיאים (ע"י אמירת

35) להעיר מדברי חז"ל שהעגלות והפרות שהביאו הנשיאים „ניתן להם הוי' שיהיו קיימים לעולם” (במדבר פ"ב, יח).

36) וראה משנה ר"ה בתחלתה, שבאחד בניסן הוא ראש השנה למלכים – למלכי ישראל (שם ג, א).

ולהעיר שלימוד זה (ע"ד נצחיות הנשיא בעבודתו במשכן ופועלתו על ישראל בכל הדורות) מבואר גם בלקרי' פרשתנו „חסדישע פרשה” של השבוע דיום אמירת שיחה זו) – ד"ה ויקרא אל משה: „התורה היא נצחית ושייך בחינות אלו (ד) „ויקרא אל משה” באהל מועד שבמשכן) גם עכשיו” מצד „אתפשטותא דמשה שבכל אדם” (ראה תקו"ז תס"ט קיב, א, קיד, א). אגה"ק בסוף הביאור לסי' זך, „ואתפשטותא דמשה שבכאו"א פועל עליו „ליראה את ה' אלקיך” (עד שלגבי בחי' זו „יראה מילתא זוטרתא היא” – ברכות לג, ב (בע"י). תניא רפמ"ב, „ללכת בכל דרכיו ולאהבה אותו ולעבוד את ה' גו' לשמור את מצוות ה' גו'” (עקב י, יב ואילך).

37) להעיר מקהלת יעקב (לבעהמ"ס מלוא הרועים) מערכת רבי שנשיא רית ניצוצו של יעקב אבינו.

28) ראה של"ה שם שאומרים הנשיא „כי כל נשיא ונשיא ה' לו סודות גדולות אשר המשיכו שפע הרוחנית כל אחד לשבטו כל ימי עולם כו' ובקריאת הפרשה הוא מעורר קדושת היום כו'”.

29) ראה חו"א וישב כט, ד. לקרי' נשא כט, א. לקו"ש חכ"ה ע' 383 ואילך. וש"נ.

30) כמ"ש (משלי כב, ו) תנוך לנער על פי דרכו כן יציקן לא יסור ממנה. וראה מקומות שבהערה הקודמת.

31) ראה מכתב „בימים שבין יו"ד וט"ו בשבט” תשמ"ז (נדפס בלקו"ש חכ"ז ע' 412 ואילך. ובתרגום ללה"ק – חל"א ע' 235 ואילך. סה"ש תשמ"ז ח"א – ש"פ תרומה תשמ"ז. ועוד.

32) תרומה כה, ח.

33) שציווי זה כולל גם הציווי על המקדש, ראשון שני ושלישי (רמב"ם הל' ביהמ"ב בתחלתו. וראה לקו"ש חט"ז ע' 302 ואילך. חכ"א ע' 149 ואילך).

34) פרש"י חוקת כא, כא.

מישראל (בכל דור ודור) לנשיאי ישראל הנמשכת מההתקשרות וכו' – שהייתה ב' זמן חנוכת המשכן – התקשרות וכו' נצחית.

וי"ל אשר השייכות (דהנצחיות) דנשיא אי ישראל לחודש ניסן מודגשת ביותר בנוגע לנשיא דורנו, כ"ק מ"ח אדמו"ר:

ב' ניסן הוא יום ההילולא של הנשיא כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, ויום התחלת הנשיאות של (בנו ממלא מקומו)<sup>38</sup> כ"ק מ"ח אדמו"ר נשיא דורנו.<sup>39</sup>

ובשניהם מצינו ענין הנצחיות (גם) בגשמיות העולם, והתקשרות דכא"א מ' הם הנצחית לכל ישראל<sup>40</sup> (וכן – דכל ישראל אליהם):

ידועים דברי כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב)

נ"ע לפני הסתלקותו<sup>41</sup> – „איך גיי אין הימל, די כתבים לאַז איך אייך“ (אנכי עולה השמימה, ואת הכתבים (כתבי החסידות) הנני משאיר לכם).

פירוש הדברים<sup>42</sup>: „צדיקים דומין לבוראם“<sup>43</sup>, וכשם שהקב"ה „נתן (הכניס) את עצמו“ בתורתו, כמחז"ל<sup>44</sup>, „אנא נפשי כתבית י הבית“, „עד? בצדיקים, ש"נות" נים“ (ומכניסים) את עצמם בדברי תורה. תם.

וזוהי הכוונה בדברי אדמו"ר נ"ע „איך גיי אין הימל די כתבים לאַז איך אייך“ – שע"י (לימוד) כתביו (תורתו) שהלימוד מביא לידי מעשה בפועל ועד להפצתם חוצה, מתקשרים וכו' עמו ב' עצמו (מכיון שהכניס את עצמו בכתביו), עצמו – כפי שנמצא במצב של עלי' השמימה.

ומכיון שה"כתבים" נמצאים למטה ב' גשמיות העולם – הרי על ידם נמצא אדמו"ר נ"ע בגשמיות העולם, היינו, ש' זוהי התקשרות נצחית בגשמיות בין ה' נשיא אדמו"ר נ"ע וכל ישראל.

וכן הוא בנוגע לבנו ממלא מקומו<sup>45</sup>, נשיא דורנו – שע"י כתביו, ספריו ונכ'.

38) ראה רמב"ם הל' מלכים פ"א ה"ז: המלכות ירושה כו' ולא המלכות בלבד אלא כל השררות . . ירושה לבנו ולבן בנו עד עולם (ובספרי שופטים יז, כ: כל פרנסי ישראל).

ולעיר ש"ק מ"ח אדמו"ר ה' בן יחיד והנשיאות עברה אליו בדרך ממלא, ובן מלך אין צריך משיחה, כי משיחת אביו היא משיחתו (ראה רמב"ם הל' כלי המקדש פ"א ה"א. הל' מלכים שם ה"ב. צפ"ע (המלוט) להל' כלי המקדש שם).

39) ולהעיר שט"ם ימים אלו הוא י"ג ניסן – יום ההילולא דאדמו"ר ה"צ, ואולי י"ל – גם יום התחלת הנשיאות של ממלא מקומו אדמו"ר מהר"ש (ראה גם לקו"ש ח"ו ע' 409. וש"נ).

40) כדברי כ"ק מ"ח אדמו"ר בנוגע לאביו אדמו"ר נ"ע (אגרות קודש שלו ח"א ע' קמא) – שרועי ישראל „הנה לא זה בלבד שלא יפרדו מעל צאן מרעיתם, הנה עוד זאת מתרפסים להדום כסא מרומם, להתיצב לפני הוד א"ל רם ונשא, להגן על עם ישורון“ (נוסף על המבואר באגה"ק סי' זך וביאורו). ולהעיר ממחז"ל בנוגע למשה: מה להלן עומד ומשמש אף כאן עומד ומשמש (סוטה יג, סע"ב).

41) הועתק במכתב זקני אנ"ש – נדפס באגרות קודש אדמו"ר מהור"י צ"ח ע' קיג.

42) ראה גם לקו"ש חכ"ז ע' 24 ואילך. ועוד.

43) ב"ר פס"ו, ת. רות רבה פ"ד, ג. ועוד.

44) שבת קה, א (בגירסת הע"י). לקו"ת שלח מח, סע"ד.

45) בנו יחידו – שורש הכל (ראה לעיל הערה 38), ויורש ה"ה המוריש עצמו (ולא רק במקום המוריש) – ראה ב"ב קנט, א. שו"ת צפ"ע דווינסק ח"א סק"ח. ווארשא ח"ב סק"ח. מילואים יג, א. מהד"ת יט, א. ובלשון הכתוב – „תחת אבותיך יהיו בניך“ (תהלים מה, יז. ב"ב שם).

נמשכים ממקור הקדושה – הקב"ה ב' עצמו, לכן, כשם שהוא ית' קיים בקיום עצמי (ונצחי)<sup>53</sup> (שהרי מציאותו מעצמותו כו'), כמ"כ קדושתו ואורו (שהוא דבוק בהמאור ומעין המאור) – קיים בקיום עצמי ונצחי.

ובהמשך לזה כתב שם:

ומקום התורה והעבודה של צדיק בקדושתו הוא גם לאחר עלותו מחיי ה' גופות לחיים האמיתיים והארת אור עבד' דתו נשאר במקומו, ד"ל שהמקום שבו למד ועסק בתורה וכל כליו שהשתמש בהם לצרכי העבודה קדושתו עליהם מחלקי בירורו בעולם.

ומביא על זה (ביאור –) סיפור מ' אביו<sup>54</sup>, "ראיתי פעם כי כ"ק אאמור" הרה"ק הכ"מ נכנס לחדר אביו כ"ק אאמור" וצוקללה"ז ז"ע והיו עוד סדרי החדר כמו שהיו בחייו (זה ה') בערך בשנת מ"ה או מ"ו) ונכנס לבוש בחגורה ועמד אצל השולחן למול כסא שבתו, ושפתי נעות כמדבר, ובכה הרבה".

והביאור בזה מובן ביותר ע"פ ה' מדובר ומבואר בהמאמר שם – שענין האמור (ע"ד נצחיות מקום עבודתו כו' של הצדיק) בא בהמשך להמבואר שם

סיו וגם הגשמיים (כדלקמן) – מתקשרים עמו בעצמו ובגשמיות<sup>55</sup>.

ו. ויש לומר שכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו הדגיש זאת תיכף במאמרו (תורת) הראשון<sup>56</sup> (בתור נשיא<sup>57</sup>) – שזוהי מובן שזוהי התחלה ועיקר ויסוד בנשיאותו – ד"ה ראשית גוים עמלק ואחריתו גו'<sup>58</sup>:

בהמאמר שם מבאר, דעניני קדושה קיימים ב'קיום עצמי (ונצחי)', כמו "ה' מצות<sup>59</sup> שנתלבשו בענינים גשמיים קלף הגשמי וצמר הציצית וכהאי גוונא וכל מה שברצונו ית' כלים ראויים להארת האור העליון ה"ה קיימים בבחי' קיום עצמי, וממשיך, וי"ל שזה"ע קדושה לא זוהי ממקומה<sup>60</sup>, ותשמישי קדושה<sup>61</sup> בקדושתו הם עומדים כו'".

כלומר: מכיון שכל עניני קדושה

46) נוסף על זה שעי' "זרעו בחיים", אף הוא בחיים" (תענית ה, ב).

47) שהוא (מיסוד על) מאמר האחרון של אביו אדמו"ר נ"ע (פורים בסעודה, פ"ת), בהוספות רבות וכו' ובשנוני לשונות ככ"מ. – ולהעיר ממאמרו (מדרש תהלים בתחלתו): ממקום שחתם זה פתח זה. ובארוכה – ב"ר פ"ק, יב. וש"נ.

48) שנאמר בש"ק פ' צו אחר מנחה, יום ה' אחרון של השבועה אחרי אביו אדמו"ר.

49) נדפס בסה"מ תר"פ-תרפ"א בתחלתו.

50) סה"מ שם ע' יוד.

51) ראה ע"ח שער ד פ"ג. של"ד פ"ג. של"ה פ"א. אגה"ק ביאור לסי' זך (קמז, א).

52) ראה מגילה כו, ב. רמב"ם הל' סי' פ"י ה"ד. וראה תו"א צ, סע"ב. שערי אורה ד"ה יביאו לבוש מלכות פ"ה ואילך ופע"ז ובקיצורים לשם. וראה לקו"ש ח"ב ע' 135. וש"נ.

\*) נדפס בטה"מ פ"ת ע' רצו ואילך.

\*) כן נרשם בראש המאמר – בכתי' לא נודע

53) התואר "נצחי" כאן הוא שם המושאל – כי לשון "נצחיות" אינו נופל כ"א בבחי' וגדר זמן, שימשך זמן בלי סוף, אבל מה שאינו בבחי' וגדר הזמן לא שייך בו המשך הזמן כו' (לקו"ש שבת שובה סז, ג).

54) ב"מ"א (ראה ספר השיחות תש"ד ע' 6 ואילך. ועוד) סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר בפרטיות יותר, שבהיותו ילד קטן ה' רגיל להכנס לחדר היחידות של כ"ק אדמו"ר מהרי"ש. ופעם אחת ראה שהדלת נפתחת, ונפל עליו פחד והסתיר עצמו, וראה שאביו נכנס כו' – כההמשך שנעתק ב' המאמר.

המקום הרוחני – מעלה ומדריגה<sup>60</sup>) – כי קדושתו של הצדיק חודרת בכל עניניו (גם במקום ובכלים שהשתמש בהם לצרכי העבודה<sup>61</sup>); וכדברי המאמר „המקום שבו למד ועסק בתורה וכל כליו שהשתמש בהם לצרכי העבודה קדושתו עליהם“.

ויתירה מזו: קדושת המקום והכלים כו' של הצדיק (גם לאחר הסתלקותו) היא באותו האופן כהזמן שהצדיק השתמש בהם בפועל, נשמה בגוף; וכמובן מהסיפור הנ"ל – ש„נכנס לחדר אביו“ והיו עוד סדרי החדר כמו שהיו בחייו כו' ונכנס לבוש בחגורה ועמד אצל ה"שולחן למול כסא שבתו, ושפתיו נעות כמדבר, ובכה הרבה" – היינו „כמו שהי' בחייו“ כשהי' נכנס ליחידות [ש"ל] שענינה – התאחדות של ה"יחידה" של הנכנס ליחידות ושל ה"יחידה" של הרבי – בחיים חיותו של אדמו"ר מהר"ש!

וע"פ פתגם אדמו"ר נ"ע הנ"ל „איך גיי אין הימל, די כתבים לאז איך אייך“ – מובן, שעי' ההתקשרות לנשיא הדור – עי' ה"התקשרות" עם כתביו, ספריו וכו', שבהם הכניס את עצמו כנ"ל – נמשך מהקיום העצמי והנצחי של קדושת הצדיק והנשיא, לכל ההולכים „בדרך“

„בענין הכלים שע"י דבקותם והתאחדות האור בהם הרי גם הם בבחי' קיום עצמי“ (כמו האור<sup>62</sup>), שמזה מובן, שהקיום הנצחי של קדושת המקום הגשמי וכל כליו שהשתמש בהם (הצדיק) – ל"צרכי העבודה" – הרי „גם לאחר עלותו מחיי הגופות" הוא ע"ד ובדוגמת הקיום העצמי (ונצחי) של הכלים דעשר ספירות (מצד ביטולם והתאחדותם עם האור).

ויע"ל יתירה מזו – שזהו (לא רק ב"דוגמת, אלא) אותו הענין ממש, היינו ש"הקיום הנצחי ש"במקום התורה והעבודה של צדיק כו' וכל כליו שהשתמש כו'“ הוא באותה הדרגה של קיום נצחי ד"כלים של עשר ספירות (דעולם האצ"י לות). ויע"ל שזה מובן גם ממש"כ בתניא<sup>63</sup> בביאור מחז"ל<sup>64</sup> „האבות הן הן המרכבה“, שבכל עניניהם היו מרכבה ד"אצילות, שעד"ז בצדיקים ונשיאים שהם דוגמתם.

ז. המורם מכל הנ"ל – שחיי הצדיק הם נצחיים<sup>65</sup>, ולא רק ברוחניות הענינים אלא גם – בנוגע למקום הגשמי וכליו הגשמיים (שולחנו וכסאו כו') – וכדייק הלשון „קדושה לא זזה ממקומה“<sup>66</sup>, המקום הגשמי ב"חדר אביו" (נוסף על

(55) היינו לא רק הדביקות וקיום שבכלים מצ"ע (דאיהו וגרמוהו חד (תקו"ז בהקדמה – ד, ב), שהוא לא כמו האחדות דאיהו וחייהו חד – ראה המשך מים רבים תרל"ז פל"ב. המשך וככה תרל"ז פק"ז. המשך תרס"ז ע' קצ. ובכ"מ, כ"א גם בחי' קיום עצמי של האור.

(56) פכ"ג. פל"ד. פל"ט.

(57) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו. – „אפילו בשינתם“ (מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תקמ).

(58) ראה אגה"ק סי' ז' וביאורו.

(59) והדיק בזה יובן עוד יותר מה שלשון „ממקומה“ לא הובא בע"ח של"ד ושליה שבהערה

(60) ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ב ה"ו. מו"נ ח"א פ"ח. נת' בס' החקירה להצ"צ עד, סעי' ואילך.

(61) ולא רק כשנשאר לאחר"י רק לקדושה בלבד, כמו השולחן ועמוד (שטענדער) של הצדיק שממנו עשו הארון שבו נגנו הצדיק, שכל מציאותו רק ארון וכלי להצדיק, ויע"ל כמו ארון וכלי ללוות הברית (להעיר ממחז"ל „קשה מיתתן של צדיקים לפני הקב"ה כשבירת לוחות“ – ירושלמי יומא פ"א ה"א ובקה"ע שם. תנחומא (באבער) אחרי יוד. הובא בפרש"י עקב יו"ד, ו).

(62) אגה"ק סכ"ז (קמו, א).

ישרה אשר הורנו מדרכיו ונלכה באור-  
חותיו נצח סלה ועד<sup>63</sup>.

ובפרט ע"י לימוד הכתבים והספרים,  
והבאת הלימוד במעשה בפועל, הן בעצ-  
מו והן — ע"י הפצת המעינות (דהכתבים  
והספרים) חוצה.

ועי' מאירים אצלו, "כל ניצוצין קדי-  
שין וכל האורות הקדושות הכלולות" ב-  
נשיא הדור — שכולל "הכל", כי הנשיא  
הוא הכל<sup>64</sup>, וזה פועל "להבין ולהשכיל  
בתורתך" [כולל ובפרט בנדו"ד — ה-  
כתבים וספרים של הנשיא] וביראתך  
לעשות רצונך כל ימי חיי אני וזרעי  
זרע זרעי מעתה ועד עולם (נצחי").

ח. ההוראה בנוגע לפועל:

צריכים להתקשר עם נשיא ישראל  
שכל דור ודור, ובדורנו — בנשיא  
דורנו, כ"ק מר"ח אדמו"ר, ועי' מקבלים  
מה"נצחיות" של הנשיא.

וזה פועל "להבין ולהשכיל בתורתך"  
— נגלה תורה ופנימיות התורה, כולל  
תורתם של רבותינו נשיאינו, וגדול  
תלמוד שמביא לידי מעשה<sup>65</sup> — לעשות  
רצונך דהקב"ה כל ימי חיי — קיום ה-  
מצות בפועל,

ובפרט קיום המצות וההוראות בעני-  
נים שהזמן גרמא: "מבצע פסח", להכין  
את עצמו, את בני אחריו ואת כלל  
ישראל — לחג הפסח, להשתדל ולדאוג  
שכא"א מישאל יהי' לו כל צרכי החג,  
הן בגשמיות, והן (ובעיקר) — המעשה  
אשר יעשה) — צרכיו הרוחניים, ידיעת

הלכות פסח ומצוות החג, החל מה-  
התחלה (הלכות ערב פסח) ומליל הסדר.

ט. כל הנ"ל שייך במיוחד להענין ש-  
דובר אודותו לאחרונה ע"ד "ועשו לי  
מקדש ושכנתי בתוכם" — שהכח על ה-  
עבודות כל ימי המשכן בא מחנוכת ה-  
מזבח שע"י קרבנות הנשיאים (כנ"ל סעיף  
ד) — ו"כל מקום שנאמר לי אינו זו  
לעולם"<sup>66</sup>,

שכל ישראל, אנשים נשים וטף, יעשו  
ביתם וחדרם כו' — ע"ד "מקדש מעט"<sup>67</sup>,  
בית תורה תפלה וגמ"ח (צדקה), עד  
שהבית הגשמי וכליו הגשמיים (השולחן,  
כסא וכיו"ב) ייעשו כלים לקדושה (תו-  
רה, תפלה וצדקה), שיהי' "בית מלא  
אורים"<sup>68</sup> וכו',

וכמודגש גם בחג הפסח — "אשר<sup>69</sup>  
פסח על בתי בני ישראל".

ושימת לב מיוחדת בנוגע לחינוך  
הילדים, שהם מראשי המשתתפים בסדר  
של פסח (ועד שעושים בשבילם כמה  
ענינים עוד לפני הפסח, ועושים שינויים  
בכדי שלא ישנו התינוקות ובכדי ש-  
ישאלו התינוקותי, כולל גם — שכל  
ילד וילדה יהי' להם — שלהם) סידור,  
חומש ו(להבדיל) קופת-צדקה, וכן —  
"הגדה של פסח"<sup>70</sup> (עם ציורים<sup>71</sup>).

66 ראה שיחת ש"פ תרומה תשמ"ז סי"ח. וש"נ.

67 ויקי' פ"ב, ב. נח' בשיחת ש"פ תרומה שם  
סי' ואילך. לקו"ש חל"צ ע' 123 ואילך.

68 ראה מגילה כט, א.

69 ע"ד מרז"ל — ירושלמי סנהדרין פ"ה ה"א.

תנחומא קרח ב. במדב"ר פ"ה, ג.

70 בא יב, כז.

71 ראה שו"ע אדה"א או"ח ר"ס תעב. סתע"ג

סי"ד-טו. סל"ח. ס"מ. ועוד.

72 ראה שיחת פורים תשמ"ז.

73 שע"ז, "לא ישנו התינוקות וכו'".

63 ו"כל מקום שנאמר נצח סלה ועד אין לו

הפסק עולמית" (עירובין נד, א).

64 פרש"י חוקת כא, כא.

65 ראה קידושין מ, ב. כ"ק יז, א.

שע"כ"ז עושה חדרו, שולחנו ומטתו כו' – „מקדש מעט", כלי לקדושה, ו- נמשך (כנ"ל) קיום עצמי בחדר הגשמי וכלים הגשמיים ובכל הבית, כי „קדושה לא זזה ממקומה".

ונכנסים שם „לבוש בחגורה" ועומדים „אצל השולחן", באופן של „דע לפני מי אתה עומד"<sup>74</sup>, ומדברים, עם דמעות של שמחה, כבן המדבר לאביו, בן יחיד להורים זקנים<sup>75</sup>, ישראל (בנים אתם לה' אליכם)<sup>76</sup> לאבינו שבשמים, שזה גורם תענוג גדול להאב, ותענוג הבורא נעשה תענוג הנברא<sup>77</sup>.

עד שזה בא בתכלית הגילוי ושלי-מותו ב„מקדש גדול", ביהמ"ק השלישי, ושם – בקודש הקדשים, יחידה שבמקום (שבעולם), ששם היחידה של כל נפש מישראל מתקשרת עם בחי' יחידה של-מעלה, יחידו של עולם,

בגאולה האמיתית והשלמה על ידי משיח צדקנו – יחידה הכללית<sup>78</sup>, ותיכף ומיד ממש.

(משיחת ש"פ ויקרא, ה' ניסן, תשמ"ז)

(74) ראה ברכות כה, ב.

(75) כמאמר הבעש"ט: יעדער איד איז טייער ביי דעם אויבערשטן ווי א בן יחיד וואס איז געבאָרן ביי עלטערן לעת זקנותם, און נאך טייערער (כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סקל"ג. וש"נ).

(76) ראה יד, א. וראה תניא רפ"ב.

(77) ראה המשך וככה תרל"ז פ"ב. פט"ו. וראה שיחת ש"פ ויק"פ תשמ"ז.

(78) רמ"ז לזח"ג רס, ב (נדפס במק"מ קצ, ב). ל"ת להאריז"ל בראשית עה"פ ויתהלך חנוך. ועוד. וראה אוה"ת נצבים ע' ארעו. סה"מ תרכ"ז ע' טו. תרל"ע ע' י ואילך. תרנ"ה ס"ע יט ואילך. תרצ"ט ע' 207. תש"ב ע' 51. ס' הליקוטים – דא"ח דהצ"צ ערך משיח. וש"נ.

## צו

לכאורה יש לומר, שהטעם שרש"י שינה מלשון התו"כ, "כל שבעת ימי המלואים ה' משה משמש בכהונה (גדול) לה", וכתב, "שמש בחלוק לבן", הוא לפי שלדעת רש"י בפירושו עה"ת לא שימש משה בתור כהן (אף בשבעת ימי המלואים), וכל שמושו ה' בתור הוראת שעה ע"פ ציווי.

דהנה זה ששימש משה בז' ימי המלואים יש לפרש בשני אופנים: א) שבו' ימי המלואים ה' משה כהן (גדול), אלא שע"פ ציווי ה' לא שימש בבגדי כהונה גדולה כ"א בבגד מיוחד (לבן). ב) שלא ה' בזה גדר כהונה (גדולה) כלל, ואין זה אלא הוראת שעה.

ובדעת רש"י בפי' עה"ת — השימש משה בכהונה בכלל — הנה בפירושו עה"ת הביא (בפ' שמות עה"פ, ויחר אר"י) — "ר"י בן קרחא אומר כל חרון אף שבתורה נאמר בו רושם וזה לא נאמר בו רושם כו' א"ל ר' יוסי אף כזו נאמר בו רושם הלא אהרן אחיך הלוי שה' עתיד להיות לוי ולא כהן והכהונה הייתי אומר לצאת ממך מעתה לא יהי' כן אלא הוא יהי' כהן ואתה הלוי שנאמר ומשה איש האלקים בניו יקראו על שבת הלוי".

ועפ"ז לפי ב' הדעות לא ה' משה כהן — לריב"ק מעיקרא לא ה' עתיד

א. בפרשתנו עה"פ, ויקטר המזבחה" כותב רש"י: "משה שמש כל שבעת ימי המלואים בחלוק לבן".

והנה לפי פשוטו כוונת רש"י לפרש ענין עשיית משה כל עבודות הללו, ו—מבאר, שזהו לפי שכל שבעת ימי המלואים שמש בכהונה, וכמ"ש במפרשים. אבל לפ"ז צריך ביאור למה מפרש רש"י רק את הפרט (הטפל) באיזה בגדים שימש, ואינו מזכיר גוף וכלל הענין שכל ז' הימים שימש בכהונה, וכדאיתא בתו"כ: "כל שבעת ימי המלואים ה' משה משמש בכהונה גדולה".

[פרט זה שמשמש "בחלוק לבן" הובא בגמ' ליישב שאלה אחרת — במה שימש משה בז' ימי המלואים, אבל לכאורה עיקר כוונת רש"י לפרש עצם הדבר שעשה את כל העבודות בכל ז' ימי המלואים].

(1) ת, כח.

(2) ראה רא"ם, גר"א ועוד כאן (ושם — גם שקרית מה שלא פרש"י ענין זה בפסוקים הקודמים).

(3) פרשתנו ת, טו. וראה גם שם, כט.

(4) ע"ז לד, א. תענית יא, טע"ב.

(5) ובירושלמי יומא פ"א ה"א: "פשט הוא לן

שבחלוק לבן שימש משה בכהונה גדולה. ובויק"ר (פ"א, ו) "שבחלוק לבן שימש משה כל שבעת ימי המלואים". ועד"ז בפסיקתא דר"כ (ופסיקתא רבתי)

פ' פרה, "פשוט הוא לן שבחלוק לבן שמש משה במדבר" [ובירושלמי שם (ועד"ז בפסיקתא דר"כ,

פס"ר ויק"ר שם) ממשיך ומביא רא"י, א"ר תנחום כו' ותני לה כל שבעת ימי המלואים ה' משה משמש בכהונה גדולה כו"]. וכיה ביל"ש תהלים רמז תתנב

נסופו. ובמדרש תהלים סוף מזמור צט: בחלוק לבן שמש משה בכהונה גדולה כל שבעת ימי המלואים.

(6) כי "עדיין לא נתקדשו בגדי כהונה" (תנ"ח)

במה — ע"ז שם. וראה גם תנ"ח מאי — חגיגה ו, ב).

— אבל לכאורה אין לומר זה בפרש"י עה"ת — שלא הובא בו זה.

(7) ד, יד.

(8) דה"א כג, יד.